

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 8 listopada 1993 r.

w sprawie aplikantów sądowych i prokuratorskich.

Na podstawie art. 118 oraz art. 113 § 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. — Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 1990 r. Nr 23, poz. 138, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306 i Nr 89, poz. 517, z 1991 r. Nr 55, poz. 234 i Nr 100, poz. 443 oraz z 1993 r. Nr 47, poz. 213) oraz art. 97 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 1991 r. Nr 25, poz. 103, Nr 55, poz. 234, Nr 100, poz. 443 i Nr 113, poz. 491 oraz z 1993 r. Nr 47, poz. 213) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Liczbę stanowisk aplikantów etatowych dla sądów wojewódzkich oraz prokuratur wojewódzkich określa Minister Sprawiedliwości — Prokurator Generalny.

§ 2. W odniesieniu do aplikantów prokuratorskich i kandydatów na aplikację prokuratorską określone w rozporządzeniu kompetencje prezesa sądu apelacyjnego i wojewódzkiego oraz kolegium sądu wojewódzkiego przysługują odpowiednio prokuratorowi wojewódzkiemu.

§ 3. Zgłoszenia kandydatów na aplikantów przyjmuje prezes sądu wojewódzkiego w terminie do dnia 31 maja każdego roku.

§ 4. 1. Prezes sądu apelacyjnego, mianując aplikanta w okręgu danego sądu wojewódzkiego, przydziela go jedno-

cznie — na wniosek kolegium tego sądu — do określonego sądu rejonowego (prokuratury rejonowej).

2. W toku aplikacji aplikant może być skierowany zgodnie z harmonogramem aplikacji do innego sądu (prokuratury) niż określony w ust. 1.

§ 5. 1. Zwolnienie aplikanta następuje, jeżeli aplikant:

- 1) zrzekł się stanowiska,
- 2) bez usprawiedliwionej przyczyny nie zgłosił się do pracy w terminie określonym w akcie mianowania,
- 3) nie czyni postępów w toku aplikacji lub rażąco narusza inne obowiązki aplikanta,
- 4) z powodu choroby lub ułomności został orzeczeniem komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia uznany za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków aplikanta.

2. Zwolnienie aplikanta w wypadkach określonych w ust. 1 pkt 3 i 4 następuje na wniosek kolegium sądu wojewódzkiego po uprzednim trzymiesięcznym wypowiedzeniu, a w wypadkach określonych w ust. 1 pkt 1 i 2 — na mocy porozumienia stron — z dniem określonym przez prezesa sądu apelacyjnego.

§ 6. O mianowaniu i zwolnieniu aplikanta prezes sądu apelacyjnego zawiadamia Ministra Sprawiedliwości — Prokuratora Generalnego.

§ 7. Aplikant jest obowiązany:

- 1) sumiennie wypełniać obowiązki wynikające ze ślubowania, wykonywać polecenia przełożonego, dbać w czasie pracy i poza pracą o powagę sądu (prokuratury) i instytucji, w której odbywa aplikację,
- 2) stale podnosić poziom swojej wiedzy zawodowej, a zwłaszcza zapoznawać się z czynnościami sędziego (prokuratora) i pracą sekretariatu.

§ 8. 1. Zadania aplikanta i ich wymiar określa osoba kierująca jego szkoleniem.

2. Jeżeli wymagają tego względy służbowe, aplikant jest obowiązany wykonywać czynności także poza miejscem urzędowania sądu, prokuratury lub instytucji, w której odbywa aplikację.

§ 9. 1. Aplikant nie może wykonywać dodatkowych zajęć, utrudniających pełnienie obowiązków lub uchybiających jego godności lub instytucji, w której odbywa aplikację.

2. Aplikant nie może podjąć dodatkowego zatrudnienia bez uzyskania zgody prezesa sądu wojewódzkiego.

3. Jeżeli aplikant nie może pełnić swoich obowiązków z powodu choroby lub innej uzasadnionej przyczyny, powinien o tym niezwłocznie zawiadomić prezesa sądu, w którym aktualnie odbywa praktykę, oraz kierownika szkolenia; na żądanie kierownika szkolenia powinien złożyć odpowiednie dowody i wyjaśnienia.

4. Aplikantowi przysługuje miesięczny płatny urlop szkoleniowy w okresie poprzedzającym egzamin końcowy.

§ 10. 1. Do okresu aplikacji nie zalicza się nieobecności aplikanta w pracy trwającej dłużej niż 30 dni w ciągu roku, bez względu na przyczynę nieobecności; nie dotyczy to urlopu wypoczynkowego i szkoleniowego.

2. Do okresu aplikacji po zdaniu kolokwium zalicza się okres służby wojskowej aplikanta, odbytej w sądzie wojskowym lub prokuraturze wojskowej.

3. Jeżeli aplikant wykazuje się dobrymi postępami w szkoleniu, Minister Sprawiedliwości — Prokurator Generalny może w wyjątkowych wypadkach zaliczyć do okresu aplikacji nieobecność aplikanta trwającą dłużej niż wymieniono w ust. 1 lub okres służby wojskowej aplikanta odbytej w innych jednostkach niż wymienione w ust. 2 o profilu szkolenia lub zadaniach zbliżonych do pracy sędziego lub prokuratora.

§ 11. 1. Do okresu aplikacji sądowej zalicza się okres aplikacji prokuratorskiej, a do okresu aplikacji prokuratorskiej — okres aplikacji sądowej.

2. Minister Sprawiedliwości — Prokurator Generalny może zaliczyć do okresu aplikacji sądowej (prokuratorskiej) okres aplikacji adwokackiej, radcowskiej lub notarialnej, nie dłuższy jednak niż rok.

Rozdział 2

Aplikacja sądowa i egzamin sędziowski

§ 12. 1. Konkurs dla kandydatów na aplikantów przeprowadza komisja złożona z trzech do pięciu sędziów, powołana przez prezesa sądu apelacyjnego, po porozumieniu z prezesem sądu wojewódzkiego, której przewodniczy

prezes lub wiceprezes sądu wojewódzkiego. Członkami komisji mogą być również: przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości, członek Krajowej Rady Sądownictwa i pracownik naukowo-dydaktyczny szkoły wyższej.

2. Komisja ocenia, czy kandydat na aplikanta odpowiada określonym wymaganiom przewidzianym w ustawie.

3. Prezes sądu apelacyjnego wyznacza termin konkursu dla kandydatów na aplikantów w tym samym czasie we wszystkich sądach wojewódzkich w okręgu sądu apelacyjnego, zawiadamiając o tym Ministra Sprawiedliwości, członków komisji konkursowej oraz kandydatów co najmniej 14 dni przed terminem konkursu.

4. Członkom komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 50% stawki przewidzianej za przeprowadzenie egzaminu sędziowskiego.

§ 13. 1. Konkurs składa się z części pisemnej i ustnej.

2. Część pisemna obejmuje opracowanie przygotowanego przez prezesa sądu apelacyjnego tematu lub tekstu z zakresu prawa lub instytucji prawnych oraz organizacji i zadań wymiaru sprawiedliwości.

3. Część ustna obejmuje sprawdzian wiadomości ogólnych z zakresu prawa, znajomości systemu organów władzy i administracji oraz struktury organów wymiaru sprawiedliwości.

4. Warunkiem dopuszczenia do części ustnej jest uzyskanie przez kandydata na aplikanta oceny pozytywnej z pracy pisemnej.

§ 14. 1. Komisja konkursowa przedstawia kolegium sądu wojewódzkiego wyniki konkursu wraz z jego dokumentacją.

2. Kolegium sądu wojewódzkiego przekazuje prezesowi sądu apelacyjnego projekt listy kandydatów na aplikantów spośród osób, które uzyskały ocenę pozytywną.

3. Kolegium sądu wojewódzkiego, ustalając projekt listy kandydatów na aplikantów, poza ocenami z konkursu, bierze także pod uwagę wyniki w nauce osiągnięte przez kandydata w czasie studiów, opinię z uczelni oraz z odbytej praktyki studenckiej lub opinię z zakładu pracy.

§ 15. 1. Aplikant odbywa praktykę w sądzie (prokuraturze) w zakresie spraw rozpoznawanych w tych jednostkach.

2. Prezes sądu wojewódzkiego może skierować aplikanta do odbycia praktyki w innych instytucjach niż wymienione w ust. 1 w porozumieniu z kierownikami tych instytucji.

§ 16. 1. Nadzór nad przebiegiem szkolenia aplikantów sprawuje prezes sądu apelacyjnego za pośrednictwem kierownika sekcji do spraw szkolenia.

2. Prezes sądu wojewódzkiego powierza wyznaczonemu sędziemu (wojewódzkiemu kierownikowi szkolenia) sprawy związane ze szkoleniem aplikantów.

§ 17. 1. Prezes sądu wojewódzkiego wyznacza patrona aplikanta na wniosek wojewódzkiego kierownika szkolenia w porozumieniu z prezesem sądu lub kierownikiem innej instytucji, do której przydzielono lub delegowano aplikanta.

2. Patron zapoznaje aplikanta z czynnościami należącymi do zakresu jego obowiązków.

3. Patron przedstawia — niezwłocznie po zakończeniu szkolenia — wojewódzkiemu kierownikowi szkolenia pisemną opinię o przebiegu praktyki i postępach poczynionych przez aplikanta.

§ 18. 1. Minister Sprawiedliwości — Prokurator Generalny powierza określonemu sądowi apelacyjnemu lub — na wniosek prezesa tego sądu — wskazanemu sądowi wojewódzkiemu prowadzenie obowiązkowego seminarium dla aplikantów z jednego lub kilku okręgów sądów wojewódzkich.

2. Zajęcia seminaryjne odbywają się co najmniej jeden dzień w tygodniu.

3. Prezes sądu apelacyjnego zatwierdza plan zajęć, opracowany przez kierownika sekcji lub wojewódzkiego kierownika szkolenia, oraz wykaz osób wyznaczonych do prowadzenia seminarium.

4. Zajęcia seminaryjne mogą być organizowane wspólnie dla aplikantów sądowych i prokuratorskich.

§ 19. 1. W toku aplikacji po zakończeniu szkolenia z określonych dziedzin prawa aplikanci składają kolokwium z zakresu tego szkolenia.

2. Kolokwium poprawkowe przeprowadza się najpóźniej w ciągu trzech miesięcy.

3. Do kolokwium mają odpowiednio zastosowanie przepisy o egzaminach sędziowskich, z tym że kolokwium przeprowadza komisja egzaminacyjna powołana przez prezesa sądu apelacyjnego w sądzie, który prowadzi szkolenie seminaryjne aplikantów.

4. Członkom komisji przeprowadzającej kolokwium przysługuje wynagrodzenie w wysokości 50% stawki przewidzianej za przeprowadzenie egzaminu sędziowskiego.

§ 20. 1. Aplikanci składają egzamin sędziowski przed komisją egzaminacyjną sądu apelacyjnego, powoływaną przez Ministra Sprawiedliwości.

2. Komisja egzaminacyjna składa się z przewodniczącego, którym jest prezes lub wiceprezes sądu apelacyjnego, sekretarza, którym powinien być kierownik sekcji szkolenia, przedstawiciela Ministra Sprawiedliwości oraz z sześciu do dziewięciu sędziów sądu apelacyjnego lub wojewódzkiego — specjalistów z różnych dziedzin prawa.

3. Podczas egzaminu mogą być obecni prezesi sądów wojewódzkich oraz osoby zaproszone przez przewodniczącego komisji.

§ 21. Komisja egzaminacyjna rozstrzyga o wynikach egzaminu większością głosów; w razie równości głosów decyduje głos przewodniczącego.

§ 22. 1. Egzamin sędziowski odbywa się w terminie wyznaczonym przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej.

2. O składzie komisji egzaminacyjnej oraz terminie i miejscu egzaminu przewodniczący komisji zawiadamia co najmniej miesiąc wcześniej członków komisji oraz, za pośrednictwem prezesów sądów wojewódzkich, aplikantów przystępujących do egzaminu.

§ 23. 1. Egzamin sędziowski jest pisemny i ustny.

2. Egzamin pisemny odbywa się w obecności co najmniej dwóch członków komisji egzaminacyjnej.

3. Egzamin ustny przeprowadzają poszczególni egzaminatorzy w obecności komisji; członkowie komisji mogą zadawać pytania uzupełniające.

§ 24. 1. Egzamin pisemny polega na opracowaniu orzeczenia końcowego z uzasadnieniem w sprawie karnej oraz cywilnej (w tym: prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, prawa rodzinnego i gospodarczego i innych) na podstawie akt sądowych zakwalifikowanych przez komisję.

2. Przy egzaminie pisemnym aplikant może posługiwać się tekstami przepisów, komentarzami i zbiorami orzeczeń.

§ 25. 1. Komisja egzaminacyjna na podstawie wyników egzaminu pisemnego rozstrzyga o dopuszczeniu aplikanta do egzaminu ustnego.

2. Uzyskanie z egzaminu pisemnego choćby jednej oceny niedostatecznej powoduje niedopuszczenie do egzaminu ustnego.

§ 26. 1. Przedmiotem egzaminu ustnego jest:

- prawo cywilne materialne i rodzinne,
- prawo cywilne procesowe i nieprocesowe,
- prawo pracy i ubezpieczeń społecznych,
- prawo gospodarcze,
- prawo karne materialne,
- prawo karne procesowe i wykonawcze,
- prawo o ustroju sądów powszechnych oraz innych organów ochrony prawnej z zarysem prawa konstytucyjnego.

2. W czasie egzaminu ustnego za zgodą egzaminatora aplikant może posługiwać się tekstami przepisów.

§ 27. 1. Warunkiem zdania egzaminu ustnego jest otrzymanie ocen pozytywnych ze wszystkich przedmiotów.

2. Rezygnacja z odpowiedzi jest równoznaczna z uzyskaniem oceny niedostatecznej.

3. Ocenę wyniku egzaminu pisemnego i ustnego określa się łącznie stopniami: celujący, bardzo dobry, dobry, dostateczny, mierny i niedostateczny.

4. Z przebiegu i wyników egzaminu sędziowskiego sporządza się protokół, który podpisują przewodniczący i wszyscy członkowie komisji egzaminacyjnej. W protokole oprócz ocen z poszczególnych przedmiotów mogą być zawarte dodatkowe uwagi i spostrzeżenia komisji.

§ 28. 1. Przewodniczący i członkowie komisji egzaminacyjnej za przeprowadzenie ustnego egzaminu sędziowskiego otrzymują wynagrodzenie w wysokości 0,5% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego sędziego sądu apelacyjnego za egzaminowanie każdego aplikanta.

2. Wynagrodzenie w tej samej wysokości otrzymuje również członek komisji egzaminacyjnej za ocenę jednej pracy pisemnej.

§ 29. Aplikanci, którzy z przyczyn usprawiedliwionych nie przystąpili do egzaminu w pierwszym terminie, oraz osoby, które nie zdały egzaminu, składają go przed komisją egzaminacyjną powołaną w Ministerstwie Sprawiedliwości, zgodnie z zasadami określonymi w § 20, z tym że przewodniczącym komisji jest przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości, wytypowany z grona sędziów delegowanych do Ministerstwa Sprawiedliwości.

Rozdział 3

Pozaetatowa aplikacja sądowa

§ 30. Prezes sądu apelacyjnego na wniosek kolegium sądu wojewódzkiego może zezwolić na odbywanie aplikacji sądowej pozaetatowej osobom, które odpowiadają wymaganiom określonym przez ustawę i uzyskały pozytywną ocenę komisji konkursowej (aplikanci pozaetatowi). Osoby pozostające w zatrudnieniu powinny przedstawić pisemną zgodę pracodawcy na odbycie tej aplikacji.

§ 31. 1. Prezes sądu apelacyjnego na wniosek prezesa sądu wojewódzkiego cofa zezwolenie na odbywanie aplikacji sądowej, jeżeli aplikant pozaetatowy:

- 1) zrezygnuje z odbywania aplikacji,
- 2) bez usprawiedliwionej przyczyny opuścił więcej niż 4 dni zajęć praktycznych lub seminaryjnych w roku,
- 3) nie czyni postępów w toku aplikacji lub rażąco narusza inne obowiązki aplikanta.

2. Cofnięcie zezwolenia na odbywanie aplikacji pozaetatowej następuje z dniem określonym przez prezesa sądu apelacyjnego, z tym że w wypadkach określonych w ust. 1 pkt 2 i 3 wymaga ono opinii kolegium sądu wojewódzkiego.

§ 32. 1. Aplikant pozaetatowy odbywa aplikację sądową nie mniej niż przez dwa dni w tygodniu, z tym

że co najmniej 1 dzień przeznaczony jest na zajęcia seminaryjne.

2. Do okresu aplikacji sądowej nie zalicza się nieobecności aplikanta w zajęciach praktycznych i seminaryjnych trwających dłużej niż 10 dni w roku, bez względu na przyczynę; nie dotyczy to nieobecności z powodu urlopu wypoczynkowego.

§ 33. Do aplikantów pozaetatowych stosuje się odpowiednio przepisy rozdziałów 1 i 2, z wyjątkiem § 9 ust. 2 i § 10 ust. 1.

Rozdział 4

Aplikacja prokuratorska i egzamin prokuratorski

§ 34. Do aplikacji prokuratorskiej stosuje się odpowiednio przepisy § 12 ust. 4, § 13, 15—17 i 18 ust. 1, 3 i 4.

§ 35. 1. Konkurs dla kandydatów na aplikantów przeprowadza komisja złożona z trzech do pięciu prokuratorów, powołana przez prokuratora wojewódzkiego — pod jego przewodnictwem. Członkami komisji mogą być również przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości i pracownik naukowo-dydaktyczny szkoły wyższej.

2. Komisja ocenia, czy kandydat na aplikanta odpowiada wymaganiom określonym w ustawie.

3. Prokurator wojewódzki wyznacza termin konkursu dla kandydatów na aplikantów, zawiadamiając o tym Ministra Sprawiedliwości — Prokuratora Generalnego, członków komisji konkursowej oraz kandydatów, co najmniej 14 dni przed terminem konkursu.

§ 36. Zajęcia seminaryjne organizowane są 2—4 razy w miesiącu, z wyłączeniem miesięcy lipca i sierpnia.

§ 37. W połowie okresu aplikacji aplikanci składają kolokwium z zagadnień będących przedmiotem szkolenia seminaryjnego, w tym również z przepisów ustawy o prokuraturze oraz innych organach ochrony prawnej z zarysem prawa konstytucyjnego.

§ 38. Powołana przez Prokuratora Generalnego komisja egzaminacyjna składa się z przewodniczącego, którym jest jeden z zastępców Prokuratora Generalnego lub inny wyznaczony prokurator, sekretarza oraz pięciu do siedmiu prokuratorów — specjalistów z różnych dziedzin prawa oraz z przedstawiciela Prokuratora Generalnego.

§ 39. 1. Egzamin pisemny polega na sporządzeniu — na podstawie akt sądowych zakwalifikowanych przez komisję — rewizji od wyroku sądu w sprawie karnej, sprzeciwu lub skargi

do Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz pozwu (wniosku) w sprawie cywilnej.

2. Przedmiotem egzaminu ustnego jest:

- prawo karne materialne,
- prawo karne procesowe,
- prawo cywilne materialne,
- prawo cywilne procesowe i nieprocesowe,
- prawo administracyjne,
- kryminalistyka,
- medycyna sądowa,
- psychiatria i psychologia sądowa.

§ 40. Do egzaminu prokuratorskiego i kolokwium stosuje się odpowiednio przepisy § 19 ust. 2—4, § 21—23, 24 ust. 2, § 25, 26 ust. 2 i § 27—29.

§ 41. 1. Prokurator wojewódzki może zezwolić na odbywanie pozaetatowej aplikacji prokuratorskiej.

2. Do pozaetatowej aplikacji prokuratorskiej stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 3.

§ 42. Przepisów rozporządzenia nie stosuje się do aplikacji odbywanej w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury.

Rozdział 5

Przepisy końcowe

§ 43. Traci moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 czerwca 1984 r. o aplikantach sądowych i notarialnych (Dz. U. Nr 37, poz. 195, z 1987 r. Nr 25, poz. 143, z 1988 r. Nr 25, poz. 179, z 1989 r. Nr 43, poz. 239 i z 1990 r. Nr 49, poz. 292).

§ 43. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: *W. Cimoszewicz*